

Project της Α' Τάξης του ΓΕΛ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ

«ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ»

Μάιος, 2015

Η παγκόσμια οικονομική κρίση είχε συνέπειες που πριν από δέκα χρόνια δεν μπορούσαμε καν να φανταστούμε. Οι κοινωνικές ανισότητες και ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελούν πια φαινόμενα της εποχής. Τα όσα ακούμε και μαθαίνουμε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης καθημερινά είναι άκρως απογοητευτικά. Το ποσοστό των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας συνεχώς αυξάνεται. Τα επίπεδα ανεργίας έχουν εκτοξευτεί στα ύψη, ενώ τα εισοδήματα συνεχώς συρρικνώνονται. Στην εργασία αυτή, επιχειρούμε να ερμηνεύσουμε με όσο το δυνατόν σαφέστερους ορισμούς τις έννοιες της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών ανισοτήτων, καθώς και τις συνέπειες των φαινομένων αυτών και να προτείνουμε τρόπους επίλυσης.

ΦΤΩΧΕΙΑ

Με τον όρο φτώχεια αναφερόμαστε στην οικονομική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από έλλειψη επαρκών πόρων για την ικανοποίηση βασικών ανθρώπινων αναγκών. Το κατώφλι των βασικών αναγκών που ορίζει το όριο της φτώχειας, βέβαια, διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η φτώχεια ανάγεται να μετράται σε χρήματα, που είναι και το αποδεκτό μέσο συναλλαγών, καθώς και αυτό που δίνει και μετρά την αξία των αγαθών, και αντανακλά τους κατά κεφαλήν διαθέσιμους από τους πραγματικούς οικονομικούς πόρους μιας χώρας. Η έννοια της φτώχειας χωρίζεται ως εξής:

- **! "#\$%& ' (&) *+,!** ορίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από ένα καθορισμένο ποσό δολαρίων την ημέρα. Η δημοφιλέστερη στατιστική του είδους (που χρησιμοποιείται και από την Παγκόσμια Τράπεζα), είναι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα σε παγκόσμιο επίπεδο.

- **ως - *+&,./ (&) *+,!** ορίζεται το ποσοστό των ατόμων σε μια χώρα που ζουν με εισόδημα κατώτερο ενός συγκεκριμένου ποσοστού του διάμεσου εισοδήματος (συνήθως 50%) στην χώρα. Δηλαδή, αν το ποσοστό είναι 50% και το διάμεσο εισόδημα 10.000 δολάρια, ο δείκτης φτώχειας είναι ο αριθμός ατόμων που ζουν με λιγότερο από 5000 δολάρια ετησίως, διαιρεμένος δια τον συνολικό πληθυσμό. Ο ορισμός του ποσοστού του διάμεσου εισοδήματος διαφέρει, βέβαια, από χώρα σε χώρα. Η σχετική φτώχεια είναι και ο πιο συχνά χρησιμοποιούμενος όρος στις στατιστικές των ανεπτυγμένων χωρών, όπου και πολύ συχνά παρεξηγείται και χρησιμοποιείται ως δείκτης απόλυτης φτώχειας.

ΦΤΩΧΕΙΑ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

Στην ΕΕ, η σχετική φτώχεια ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα χαμηλότερο από το 60% του διάμεσου εισοδήματος στην χώρα. Στην Ελλάδα, αυτό το ποσοστό (το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με μηνιαίο εισόδημα κάτω από το 60% του διάμεσου εισοδήματος στη χώρα)

υπερβαίνει το 20%. Η φτώχεια σε ατομικό επίπεδο μπορεί να σχετίζεται με τη χαμηλή σύνταξη, την ανεργία ή την αεργία (εθελοντική μη άσκηση επαγγέλματος). Το επίπεδο της ανεργίας μιας χώρας φαίνεται να είναι επίσης δείκτης της γενικής φτώχειας. Στην Ελλάδα η ανεργία το 2011 είναι περίπου 14,3%, ενώ στο δεύτερο τρίμηνο του 2014 το ποσοστό αυτό φτάνει σε ύψη ρεκόρ 26,6%.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Ο "κοινωνικός αποκλεισμός" είναι μια διαφορετική έννοια από εκείνες της φτώχειας και της περιθωριοποίησης. Κοινωνικός αποκλεισμός είναι η παρεμπόδιση απορρόφησης κοινωνικών και δημόσιων αγαθών, όπως είναι για παράδειγμα η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη, η έλλειψη των οποίων οδηγεί συνήθως και στην οικονομική ανέχεια και την περιθωριοποίηση. Ο όρος "κοινωνικός αποκλεισμός" χαρακτηρίζει, δηλαδή, τόσο μία κατάσταση όσο και μία διαδικασία.

Παράδειγμα: Όποια παιδιά έχουν φοιτήσει μόνο στην υποχρεωτική εκπαίδευση, έχουν χρησιμοποιήσει από το δημόσιο πλούτο ένα συγκεκριμένο ποσό, που μπορούμε για κάθε χώρα να το υπολογίσουμε επακριβώς. Εάν κάποια παιδιά συνεχίσουν και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τότε αυτά απορροφούν από το δημόσιο πλούτο ένα μεγαλύτερο ποσό. Εάν, τέλος, κάποια από αυτά φοιτήσουν και στο πανεπιστήμιο και ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, τότε απορροφούν από το δημόσιο πλούτο ένα πολύ μεγαλύτερο ποσό.

Σημαντικό είναι το εξής: όσο λιγότερο δημόσιο και κοινωνικό πλούτο απορροφά ένας άνθρωπος τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα να διολισθήσει σε συνθήκες φτώχειας. Όμως, ο βαθμός απορρόφησης δημόσιου πλούτου δεν αποτελεί τυχαίο γεγονός. Ορισμένες ομάδες ανθρώπων έχουν περισσότερες δυνατότητες να απορροφήσουν δημόσιο πλούτο και άλλες λιγότερο. Αυτό σημαίνει πως ορισμένες ομάδες αποκλείονται δια νόμου, όπως για παράδειγμα, η περίπτωση κατά την οποία πρόσβαση σε ορισμένους τομείς του δημόσιου πλούτου έχουν μόνο οι ντόπιοι κάτοικοι και όχι οι μετανάστες ή οι πρόσφυγες.

Από την άλλη πλευρά, ορισμένες ομάδες αποκλείονται εμμέσως. Δηλαδή, μειονότητες που υποχρεώνονται να φοιτήσουν σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν παίρνει υπόψη τις ιδιαιτερότητές τους ή σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα χαμηλότερης ποιότητας. Οι πρόσφυγες, για παράδειγμα, π.χ. οι Πόντιοι, των οποίων τα επαγγελματικά εφόδια ακυρώνονται στην πράξη είτε επειδή για τη χρήση τους απαιτείται τυπική αναγνώριση είτε διότι στην κοινωνία έχει επικρατήσει γενικώς η άποψη ότι τα εφόδια αυτά δεν είναι συμβατά με το δικό μας οικονομικό και κοινωνικό σύστημα.

Τέλος, ορισμένες ομάδες περιορίζουν τις δυνατότητές τους να απορροφήσουν δημόσιο πλούτο, επειδή η ύπαρξη άλλων παραγόντων λειτουργεί αποτρεπτικά, π.χ. ένα άτομο με ειδικές ανάγκες μπορεί μόνο τότε να συμμετέχει στο δημόσιο πλούτο, όταν υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις που επιτρέπουν την πρόσβασή του σε αυτόν, είτε μιλάμε για συνθήκες πρόσβασης σε συγκεκριμένους χώρους, είτε αναφερόμαστε για τη δυνατότητα να «υπηρετήσουν», να εργαστούν στους τομείς αυτούς.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Η κοινωνική ανισότητα αποτελεί κατεξοχήν αντικείμενο της κοινωνιολογίας και εισάγει τις βασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, σε σχέση με κοινωνικές μεταβλητές, όπως η κοινωνική τάξη, η κοινωνική θέση, το κύρος/ γόητρο, το φύλο και η σεξουαλικότητα, η φυλή και η εθνικότητα, αλλά κυρίως η οικονομική κατάσταση ενός ατόμου και εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους παράγονται, αναπαράγονται και βιώνονται οι κοινωνικές ανισότητες.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Η φτώχεια επιφέρει άμεσες συνέπειες, τόσο στα άτομα όσο και στην κοινωνία ολόκληρη και γίνεται αιτία δημιουργίας μιας σειράς προβλημάτων, όπως είναι η πείνα, οι ασθένειες, οι επιδημίες, και ακολουθούν σε χώρες του τρίτου κόσμου ο αναλφαβητισμός, η βία, και η ανεργία. Επιπρόσθετα, ένα «φτωχό» άτομο έχει πολλές πιθανότητες να αποκλειστεί από πολλά κοινωνικά αγαθά και σημαντικούς τομείς και δραστηριότητες της κοινωνίας (κοινωνικός αποκλεισμός).

Οι συνέπειες της φτώχειας όμως είναι το ίδιο σημαντικές τόσο για το άτομο όσο και για την ίδια τη κοινωνία. Η πείνα, οι ασθένειες, ο αναλφαβητισμός, καθώς και τόσα άλλα προβλήματα γίνονται όλο και συχνότερα αίτια καθυστέρησης της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης στις φτωχές χώρες. Παράλληλα, τα προβλήματα αυτά με τη σειρά τους δημιουργούν άλλα, όπως η βία, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακόμα και η διάλυση των δημοκρατικών θεσμών και η επιβολή ολοκληρωτικών καθεστώτων, που είναι συνήθη φαινόμενα στις φτωχές χώρες.

Μεγάλα προβλήματα, βέβαια, εξαιτίας της φτώχειας δεν αντιμετωπίζουν μόνο οι αναπτυσσόμενες χώρες αλλά και οι οικονομικά και κοινωνικά αναπτυγμένες χώρες της δύσης στις οποίες ολόκληρες κοινωνικές ομάδες είναι άνεργες, άστεγες και αναλφάβητες, είτε λόγω κοινωνικού αποκλεισμού

των συγκεκριμένων ομάδων από τα συγκεκριμένα δημόσια αγαθά είτε λόγω της τωρινής οικονομικής κρίσης.

Οι συνέπειες της φτώχειας μπορούν να εξεταστούν μία προς μία τόσο σε ατομικό όσο και σε εθνικό επίπεδο:

Μπορούμε να εξετάσουμε αρχικά και σε ατομικό επίπεδο την έλλειψη πρόσβασης στην τροφή. Ο άνθρωπος που πεινάει δεν είναι σε θέση να εργαστεί, δεν είναι σε θέση να θέσει στόχους και να επιδιώξει να τους πετύχει. Η πείνα επηρεάζει τη φυσική και την πνευματική του ανάπτυξη καταδικάζοντάς τον σε εξαθλίωση που ισοδυναμεί με ντροπή για την ίδια την ανθρωπότητα.

Ο φτωχός άνθρωπος είναι κατά κανόνα αδύναμος να υπερασπιστεί τον εαυτό του, την οικογένειά του, τα κατοχυρωμένα συνταγματικά ανθρώπινα δικαιώματά του. Οι φτωχοί άνθρωποι τυγχάνουν συχνότερα θύματα εκμετάλλευσης, καθώς δεν αντιμετωπίζονται ισότιμα με τους πλουσιότερους και αισθάνονται συνεχώς και είναι αδικημένοι. Ταυτόχρονα, είναι οι λιγότερο ανθεκτικοί σε φυσικές καταστροφές και οικονομικές κρίσεις, καθώς δεν έχουν στην κατοχή τους τα απαραίτητα για την επιβίωση ούτε σε φυσιολογικές συνθήκες.

Οι χώρες που μαστίζονται από τη φτώχεια αποτελούν χώρους συνεχών συγκρούσεων, μιας και το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών είναι μεγάλο και η άνιση κατανομή του πλούτου, της δύναμης ακόμα και της γης οδηγεί αναπόφευκτα σε μάχες ακόμη και για την προστασία των βασικών ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Σε εθνικό επίπεδο, οι κοινωνικές ανισότητες είναι το λιγότερο χαοτικές. Στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των κρατών μειώνεται, οι ιδιωτικοποιήσεις αυξάνονται, ενώ οι κανονισμοί χαλαρώνουν. Οι χώρες αναγκάζονται να εξάγουν για να καλύψουν τα υπέρογκα χρέη τους, η μεγάλη προσφορά παρόμοιων προϊόντων οδηγεί σε «πολέμους» τιμών μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών. Τα εργατικά κόστη μειώνονται εις βάρος των εργαζομένων, και μαζί με τα περιθώρια κέρδους των φτωχών χωρών, που επίσης συρρικνώνονται, καταδικάζουν ολόκληρους λαούς σε δουλεία.

ΟΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΓΥΡΩ ΜΑΣ

Στην ΕΕ η σχετική φτώχεια ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα χαμηλότερο από 60% του διάμεσου εισοδήματος στην χώρα. Στην Ελλάδα αυτό το ποσοστό υπερβαίνει το 20%. Η περιφέρεια με την μεγαλύτερη φτώχεια είναι η Ήπειρος, με την Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη να ακολουθούν από κοντά, ενώ οι περιφέρειες με τα χαμηλότερα επίπεδα φτώχειας είναι η Αττική και η Κρήτη.

Ο κίνδυνος φτώχειας είναι μεγαλύτερος για τα άτομα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, καθώς δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις του περιβάλλοντος εργασίας, όπως και για τα νοικοκυριά με μεγάλο αριθμό ανθρώπων .

Η φτώχεια σε ατομικό επίπεδο μπορεί να σχετίζεται με τη χαμηλή συνταξιοδότηση, την ανεργία (εθελοντική μη άσκηση επαγγέλματος). Το επίπεδο της ανεργίας μιας χώρας φαίνεται να είναι επίσης δείκτης της γενικής φτώχειας (στην Ελλάδα η ανεργία το 2011 είναι περίπου 14,3%).

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η «σχετική» φτώχεια μεταξύ χωρών σε ολόκληρο τον κόσμο είναι ένα σχετικά νέο φαινόμενο. Πριν 250 χρόνια, όλες οι χώρες παγκοσμίως είχαν περίπου το ίδιο εισόδημα. Ουσιαστικά, όλοι οι άνθρωποι γεννιόντουσαν στο μόχθο της αγροτικής ζωής, ζούσαν ένα σύντομο και επίπονο βίο και πέθαιναν πριν τα 50 τους.

Όμως, χάρη στη βιομηχανική επανάσταση και τη μετέπειτα εξέλιξη της τεχνολογίας, κάποιες χώρες με πρώτη την Αγγλία, πολλαπλασίασαν τρομακτικά το εισόδημα τους. Όσο η επανάσταση εξαπλωνόταν στον κόσμο, κι άλλες χώρες, κυρίως ευρωπαϊκές ή χώρες υπό αγγλική κυριαρχία, ανέβηκαν και αυτές τα σκαλοπάτια της ανάπτυξης...

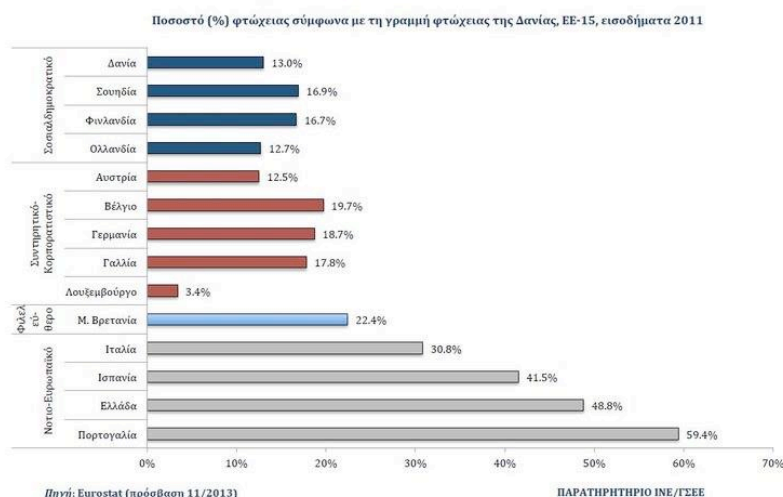
Στατιστικά στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη

Στην τέταρτη θέση μεταξύ των 28 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ένα από τα υψηλότερα ποσοστά πολιτών στα όρια της φτώχειας βρέθηκε η Ελλάδα το 2013, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Όπως αναφέρει η στατιστική υπηρεσία, το ποσοστό των Ελλήνων που ζούσαν πέρυσι στο όριο της φτώχειας (εισόδημα μικρότερο από το 60% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος) ανήλθε στο 34,6% ή στα 3.795.100 άτομα. Μάλιστα, το ποσοστό αυτό μεγεθύνεται συνεχώς από το 2010 και την υπογραφή του πρώτου Μνημονίου.

Σε χειρότερη θέση από την Ελλάδα βρίσκονται η Βουλγαρία με ποσοστό 49,3%, η Ρουμανία (41,7%) και η Λεττονία (36,2%). Στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν εμπλακεί σε Μνημόνια, στο όριο της φτώχειας βρίσκεται το 30% των πολιτών στην Ιρλανδία, το 28,2% στην Ισπανία, το 27,1% στην Κύπρο και το 25,3% στην Πορτογαλία.

Οι πέντε χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση των «28» είναι η Ολλανδία (15%), η Τσεχία (15,4%), η Σουηδία (15,6%), η Φινλανδία (17,2%) και το Λουξεμβούργο (18,4%). Ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχεται σε 24,8% και της Ευρωζώνης σε 23,3%.

Σημειώνεται ότι, με βάση επίσης στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο κίνδυνος φτώχειας αυξήθηκε σημαντικά για την Ελλάδα μετά το 2010 και το ποσοστό της σχετικής φτώχειας αυξήθηκε κατά 3,4 εκατοστιαίες μονάδες ή κατά 17,3%. Παράλληλα, το χάσμα της φτώχειας αυξήθηκε κατά 24,1%, ενώ ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε κατά 25,4%.

Το 2012, το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη ξεκίνησε μια πρωτοβουλία για τη στήριξη της «Ελλάδας σε κρίση», μέσω της οικονομικής αρωγής οργανώσεων/φορέων που εστιάζουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και στην ενίσχυση της πρόνοιας για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Ο στόχος της πρωτοβουλίας ήταν διπτός: να ανακουφίσει πρωτίστως ανθρώπους διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων με δυσκολίες διαβίωσης, αλλά και να βοηθήσει οργανισμούς, με σημαντικό κοινωνικό έργο, να αντεπεξέλθουν στην πίεση που προκαλείται από την οικονομική κρίση – να ανταποκριθούν, δηλαδή, στις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες με συνεχώς μειούμενους πόρους.

Η πρωτοβουλία «7 μαραθώνιοι σε 7 ηπείρους για 7 φιλανθρωπικούς οργανισμούς» του Χάρη Δαυίδ στοχεύει αντίστοιχα στην ενίσχυση ελληνικών κοινωφελών οργανισμών. Με το πρόγραμμα «Ελλάδα σε κρίση», επιχορηγήθηκαν φορείς που μεριμνούν για τα παιδιά (Παιδικά Χωριά SOS, Ελίζα, Κιβωτός, Αγκαλιά), φιλανθρωπικές οργανώσεις που συμμετέχουν στη διανομή τροφίμων (Τράπεζα Τροφίμων) και στην ανακούφιση της φτώχειας (Praksis, Παναγία του Κύκκου), οργανώσεις που προσφέρουν ιατρική περίθαλψη και ιατροφαρμακευτικό υλικό (Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Γιατροί του Κόσμου) και οργανισμοί που φροντίζουν ανθρώπους με σοβαρές ασθένειες και αναπηρίες (MDA Ελλάς, Εταιρεία Προστασίας Σπαστικών Ελλάδος, Μέριμνα, Άγιος Νικόλαος, Ηλιοτρόπιο, Νέστωρ κ.ά.).

Ο ρόλος της δια βίου μάθησης επιβάλλεται να συνδεθεί σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο με την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων. Το πρόβλημα για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων αυτών δεν είναι μόνο του σχολείου, αλλά και της τοπικής κοινωνίας και της περιφέρειας, όπου εντάσσεται το σχολείο. Είναι σαφές ότι, από μόνο του, δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Ωστόσο, μπορεί να τις μειώσει σημαντικά, αφού, μέσω αυτού, μπορούν να ενισχυθούν οι κοινωνικά ασθενέστεροι και οι κοινωνικές ομάδες που πλήττονται ευθέως από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Είναι κατανοητό ότι η αισθητή μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων ξεπερνά κατά πολύ το πεδίο της εκπαίδευσης και αφορά πεδία τόσο της κοινωνικοοικονομικής όσο και της πολιτιστικής πολιτικής που αναπτύσσεται και εφαρμόζεται σε μία κοινωνία.

Τρόποι Αντιμετώπισης

Ο 1#23 &2% - *2\$+42% όσον αφορά την Ενημέρωση και την Πληροφόρηση

Όπως ο καθένας από εμάς, ως πολίτης, μπορεί να αφήσει το σημάδι του και να ενώσει τη φωνή του με όλες εκείνες τις φωνές που ζητούν να μην υπάρχουν άλλοι άνθρωποι στο περιθώριο, έτσι και τα παιδιά με το ρόλο τους ως μαθητές, μπορούν, αν ενημερωθούν σωστά, να συμβάλλουν ουσιαστικά στην καταπολέμηση του προβλήματος των κοινωνικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών σε αυτό το σημείο είναι σημαντικός. Αυτοί θα δείξουν στους αυριανούς πολίτες έναν δρόμο στον κόσμο και θα τους οδηγήσουν, δείχνοντάς τους τα προβλήματα και τις αδικίες που επικρατούν στον πλανήτη. Ο πρώτος στόχος του εκπαιδευτικού είναι η έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των μαθητών για το οξύ αυτό πρόβλημα. Σε ένα επόμενο επίπεδο και αφού τους έχει γίνει κατανοητό, οι μαθητές μπορούν με τη σειρά τους να ενημερώσουν τους συμμαθητές, τους φίλους, τους γονείς και τους συγγενείς τους.

Οικονομική Ενίσχυση

Μια από τις σοβαρότερες, πιο βιώσιμες και περισσότερο διαδεδομένες προσπάθειες που γίνονται αυτή τη στιγμή στον πλανήτη μας είναι η προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής . Μέσα από την προσφορά φαγητού, ρουχισμού και στέγης (καθαρά φυσιολογικές ανάγκες), η ανθρωπότητα προσπαθεί από πολύ παλιά να περιορίσει τον πόνο και την δυστυχία των ανθρώπων που στερούνται τα βασικά υλικά αγαθά, όχι μόνο για την ψυχική τους υγεία, αλλά και για την επιβίωσή τους.

Ήδη από τα αρχαία χρόνια, από την εμφάνιση του Χριστιανισμού , οι άνθρωποι που διαθέτουν περισσότερα απ' όσα χρειάζονται, καλούνται να τα μοιραστούν. Η Φιλανθρωπία, ωστόσο, παρότι αποτελεί βασική αξία για έναν κόσμο δικαιότερο, δεν μπορεί να προσφέρει μόνιμες λύσεις στα προβλήματα ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, καθώς τους καθιστά εξαρτώμενους από την καλή διάθεση και τη δυνατότητα προσφοράς των πλουσιότερων. Έτσι, βοηθώντας οικονομικά συμπολίτες που έχουν πραγματικά ανάγκη, εξισορροπούμε λίγο το πρόβλημα των κοινωνικών ανισοτήτων.

Κοινωνική Δικαιοσύνη

Η ύπαρξη μιας κοινωνίας στοχεύει το «δικαιότερο» και την υιοθέτηση ανθρωπιστικών αξιών και στάσεων ζωής, κάτι που στην πραγματικότητα δεν εξασφαλίζεται ούτε από τις οικονομικές ενισχύσεις, ούτε από την εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων ,παρότι πιθανώς τις προϋποθέτει.

Αυτό δε σημαίνει ότι για την εξάλειψη των προβλημάτων αυτών θα φροντίσει κάποιος αρμόδιος κρατικός υπάλληλος, αλλά θα πρέπει εμείς ως άνθρωποι και ως πολίτες να επιλέξουμε αν θα εξακολουθήσουμε να βασιζόμαστε στην εκμετάλλευση των συνανθρώπων μας και θα ονειρευόμαστε μόνο ένα καλύτερο αύριο, ή θα κάνουμε κάτι για να αλλάξει αυτή η κατάσταση . Η λύση, επομένως, απαιτεί όχι απλώς λήψη μέτρων και ειδικές κρατικές πολιτικές, αλλά συνολική αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο αναπτύσσεται ο ανθρώπινος πολιτισμός.

Η ανακούφιση από φορολογία και χρέη προς το κράτος

Σε αυτό το σημείο, μερικές προτάσεις που μπορούν να αναφερθούν για επίλυση ή/ και ελάφρυνση του βάρους των ατόμων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας είναι οι εξής:

- Καμιά φορολογική ή άλλη υποχρέωση για οικογένειες με μηδενικό εισόδημα
- Ελάττωση του συντελεστή ΦΠΑ για τα βασικά είδη διατροφής
- Διασφάλιση στέγασης για όλους
- Πρόσβαση στα κοινωνικά αγαθά πρώτης ανάγκης (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, τηλεπικοινωνίες, θέρμανση) με διευκολύνσεις, εκπτώσεις ή και απαλλαγή
- Άμεση σύνδεση ηλεκτρικού ρεύματος, υδροδότησης για τις οικογένειες χωρίς καθόλου ή πενιχρό εισόδημα.

Η διαδρομή του χρήματος, από την παραγωγή στη κατανάλωση

"Δώσε στον φτωχό ένα ψάρι και δεν θα πεινάσει για μια μέρα. Μάθε τον να ψαρεύει και δεν θα ξαναπεινάσει ποτέ."

Στη σύνταξη της εργασίας αυτής συμμετείχαν με αλφαβητική σειρά οι μαθητές της Α' Λυκείου:

Βασιλειάδη Συμέλα
Βόγγου Δήμητρα
Κουρουμλής Άγγελος Ορφέας
Κωτσιοπούλου Κωνσταντίνα
Λασκαρίδου Ελένη
Μπισάνι Αλεξάνδρα
Παντελής Δημήτριος
Παπαδοπούλου Δέσποινα
Παπαδοπούλου Ιωάννα
Παπακωνσταντίνου Μαρία Νεφέλη
Πάπας Μαρίνα
Παρμαξίζογλου Ελένη
Ρουμπειδής Ιάκωβος
Φραντζέσκου Ηλιάνα
Χατζηκυριάκου Άννα Μαρία
Χατζηρουσέα Γλυκερία
Χοτζάι Λικέιντι

Την επιμέλεια της εργασίας ανέλαβε η εκπαιδευτικός Μπαλλάση Γεωργία